

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.21.182/2017/4. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Birk Csaba Imre (cím) ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (cím) I. rendű és II.rendű felperes neve (cím) II. rendű felperesnek - a dr. Stanka Gergely ügyvéd ügyintézésével eljáró Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen szerződés létre nem jöttének megállapítása iránt a Miskolci Törvényszék 10.P.20.199/2017/12. számú ítélete ellen a felperesek által 19. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 13 500 (tizenháromezer-ötszáz) forint áfát tartalmazó 63 500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a magyar Államnak - külön felhívásra - 396 000 (háromszázkilencvenhatezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperesek, mint adósok, valamint az alperes, mint hitelező K.-n, 2007. június hó 26. napján kölcsönszerződést kötöttek, mely szerint az alperes 36 495 CHF összegű kölcsönt biztosított a felpereseknek korábbi tartozásaik rendezése céljából. A szerződés III.3. pontja szerint az alperes maximum 4 950 000 forintnak megfelelő, a kölcsön folyósításának napján érvényes, a bank számlakonverziós vételi árfolyamán számított CHF összeget folyósított a felperesek részére.

A szerződés szerint a kölcsön futamideje 312 hónap, pénzneme CHF, az ügyleti kamat mértéke évi 3,89%, rögzítették a felpereseket terhelő egyéb díjakat és költségeket is azzal, hogy az induló THM mértéke 6,83%.

A szerződés XI.2. pontja szerint a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank üzletszabályzatának rendelkezései és a hatályos magyar jogszabályok az irányadóak. Az adós és az adóstárs jelen szerződés aláírásával kijelentették, hogy az üzletszabályzat egy példányát átvették, rendelkezéseit megismerték és azt magukra nézve kötelezőnek ismerik el. Továbbá a szerződő felek egyező akarattal és jelen szerződésre vezetett aláírásukkal kinyilvánították, hogy ezen üzletszabályzat a jelen szerződés elválaszthatatlan részét képezi.

A kölcsönszerződés 1. számú mellékleteként a kölcsönszerződés aláírásával egyidejűleg a felek jelzálogszerződést is kötöttek, amelyben a felperesek jelzálogjogot engedélyeztek az alperes javára a tulajdonukban lévő S., ..6/4/A/9. helyrajzi szám alatt nyilvántartott ingatlanra.

A szerződések alapján a felperesek 2007. június hó 26. napján dr. Sz. L. k.-i közjegyző előtt 3113/Ü/487/2007. ügyszámon tartozáselismerő nyilatkozatot tettek.

2010. november hó 17. napján a felek a szerződést kiegészítették: a gazdasági környezetére tekintettel, valamint az abból fakadó esetleges negatív hatások kiküszöbölése és mérséklése érdekében az alperes 12 hónapos tőkemoratóriumot engedélyezett a felperesek részére.

A felperesek keresetükben elsődlegesen szerződés létre nem jöttének megállapítását kérték, mivel a felek között nem jött létre kölcsönös és egyező akarat a per tárgyát képező kölcsönszerződés megkötésére, ezért a felperesek nem tartoznak az alperesnek. A felperesek szerződési akarata kölcsönrel vegyes hitelszerződés megkötésére irányult, míg a bank hitellel vegyes befektetési szerződést kötött, ami egy atipikus hibrid-szerződés, ez utóbbi jogviszony létrehozására a felpereseknek nem volt szerződési akarata, arról nem is tudtak. A bank devizaforrás hiányában csak befektetésként előállított szintetikus devizával ellentételezett forint hitel terméket tudott értékesíteni a pénzszolgáltatási szerződéssel, másként a szerződést nem tudta volna megkötöni. A felperesek pedig nem kötötték volna meg a perbeli szerződést, ha tisztában lettek volna azzal, hogy árfolyamkockázata a devizatőke nyilvántartási számláját a bank szintetikus deviza előállítására befekteti. A felperesek állítása szerint az árfolyamkockázat nem a piaci árfolyam ingadozás eredménye, hanem a bank által előállított, a hitelre származtatott előállítása a hitelből származtatott befektetés által, a szintetikus deviza előállító műveletekkel.

Másodlagosan kérték a szerződés érvénytelenségének, semmisségének megállapítását arra hivatkozással, hogy a bank által a szerződéssel értékesített pénzügyi terméknek (devizában nyilvántartott forint hitel, vagyis befektetéssel vegyes forint hitel) a bank általi értékesítése során a bank jogellenesen, jogszabálysértően járt el. Hivatkozásuk szerint ugyanis az aláírt okiratból nem vezethető le a felek között ténylegesen fogantatba ment pénzügyi termék szerinti kötelelem.

Ezzel összefüggésben a felperesek azt is hangsúlyozták, hogy a jelen jogvita nem tartozik a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: jogegységi törvény) és a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: elszámolási törvény) hatálya alá, mert nem olyan érvénytelenségi okra hivatkoznak, amelyek indokolnák ezek alkalmazását. Ezen törvények nem rendelkeztek a befektetéssel ellentételezett forint hitel, mint befektetéssel vegyes forint hitel pénzügyi termék értékesítésének jogellenességéből eredő semmisségről, és az ilyen pénzügyi termék értékesítésére vonatkozó szerződés akarat hiányáról.

Harmadlagosan kérték annak megállapítását, hogy a bank megvalósította a 93/13. EKG irányelv 16. preambulum és 9. preambulum bekezdéseinek sérelmét a pénzszolgáltatási szerződéssel, ezért a szerződés teljes egészében tisztességtelen és jóerkölcsbe ütközik. Negyedlegesen kérték annak megállapítását, hogy a szerződésnek nem része az általános szerződési feltétel. Hivatkozásuk szerint a típus szerződésre (a hitelintézet által értékesített pénzügyi termékre) vonatkozó általános szerződési feltétele a banknak nem volt, mert annak befektetéssel vegyes hitelre vonatkozó általános szerződési feltételnek kellett volna lenni.

A felperesek marasztalás iránti kereseti kérelmet nem terjesztettek elő; jogfenntartó nyilatkozatot tettek a felperesek részére visszafizetendő jogalap nélküli gazdagodás és kártérítés megfizetésére.

Állították, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben (a továbbiakban: Pp.) 123. §-ában foglalt megállapítási kereset feltételei fennállnak minden kereseti kérelmük vonatkozásában, hivatkoztak a BH2015.3.71. számú eseti döntésre.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a felperesek keresetének elutasítását és perköltségben marasztalását kérte.

Kiemelte, hogy a szerződés a felperesek hivatkozásával ellentétben létrejött. Felhívta a jelen jogvitára irányadó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 523. § (1) bekezdésében foglaltakat, továbbá utalt a Kúria 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozatában írtakra. Állította, hogy a devizaalapú kölcsön mögött devizaforrás áll. Hivatkozott arra is, hogy ezen típusú szerződéseknél nem kellett az adósokat tájékoztatni a Bszt. 40-42. §-aiban foglaltakról, mert a törvény tájékoztatási kötelezettsége csak a befektetési szolgáltatási tevékenység körében kötött szerződésekre vonatkozik, ebbe a körbe pedig a devizaalapú kölcsönök tipikus esetben nem tartoznak bele. A negyedleges kereseti kérelemmel összefüggésben pedig kiemelte, hogy a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése, a 205/B. § (1) bekezdése, valamint a GK.37. számú állásfoglalása alapján az üzletszabályzat a szerződés részévé vált.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította, kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 127 000 forint perköltséget, és a Magyar Államnak 297 000 forint eljárási illetéket.

A felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti indítványával összefüggésben kiemelte, hogy nem merült fel az EUMSZ 267. cikkének sem az a), sem a b) pontjában foglalt szerződések, vagy jogi aktusok érvényességének, értelmezésének kérdése. Nem osztotta azon felperesi jogi álláspontot sem, hogy a már folyamatban lévő döntéshozatali eljárások során elbírálandó kérdés olyan előkérdés lenne, amely indokolná a per tárgyalásának felfüggesztését, ezért érdemben vizsgálta a felperesek keresetének megalapozottságát.

Megállapította, hogy a perrel érintett kölcsönszerződés olyan devizaalapú, 2004. május hó 01. napja után megkötött fogyasztói szerződés, amelyre kiterjed a jogegységi és elszámolási törvény hatálya. A jogegységi és elszámolási törvények nem tesznek különbséget a tekintetben, hogy milyen okra figyelemmel állítja a fél a szerződés érvénytelenségét, ezért függetlenül attól, hogy jogszabályba ütközésre, avagy tisztesség-telenségre és jóerkölcsbe ütközésre tekintettel állítják a szerződés érvénytelenségét, annak meg kell felelnie az elszámolási törvény 37. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

A felperesek a bíróság felhívása ellenére ilyen keresetet nem terjesztettek elő, ezért úgy tekintette, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmüket nem tartják fenn. Ennek alapján érdemben nem vizsgálta a felperesek azon hivatkozását sem, hogy a perbeli kölcsönszerződést a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján semmis.

A Ptk. 205.§ (1) és (2) bekezdéseire, valamint 523. § (1) és (2) bekezdéseire utalva rögzítette, hogy a kölcsönszerződés létrejöttének megállapíthatóságához szükséges, egyben elégséges a kölcsönadó és a kölcsönvevő felek pontos megjelölése, a meghatározott kölcsönösszeg és azon futamidő megjelölése, amely időtartamra a kölcsönösszeg a kölcsönvevő részére átadásra került. Amennyiben a szerződés a kölcsön utáni kamatfizetési kötelezettséget nem tartalmazza, az a 213. § (1) bekezdés c) pontja szerint érvénytelenséget okoz. A felek közötti kölcsönszerződésben megjelölték a feleket, a szerződés I. pontjában a kölcsön összegét 36 495 CHF-ban, majd a kölcsönszerződés III.3. pontjában annak forintban kifejezett mértékét is. Meghatározták, hogy az adósok 312 hónap alatt fogják visszafizetni a kölcsönt, az induló kamatmérték 3,89%. Mindebből pedig az következik, hogy a kölcsönszerződés a felek között létrejött.

A Kúria 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozata alapján kiemelte, hogy ezen típusú szerződéseknél nem lehet befektetéssel vegyes hitelszerződésről beszélni. A felperesek által visszafizetendő kölcsön összegének változása azzal van összefüggésben, hogy a kölcsön nyilvántartására devizában került sor. Ez szükségképpen magában hordoz egyfajta kockázatot a felekre nézve, azonban ez nem minősíti a kölcsön-szerződést befektetési kölcsönszerződésnek. A felperesek nem tekinthetők befektetőnek, sem saját, sem más pénzét nem kockáztatták, az alperes szerződésben megnyilvánuló akarata sem irányult befektetési szerződés megkötésére.

Nem találta alaposnak a felpereseknek annak megállapítására irányuló kereseti kérelmét sem, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé.

Utalt a Ptk. 205/A. § (2) és 205/B. § (1) és (2) bekezdésében írtakra, melyek értelmében a rendelkezésre bocsátás, vagy a közzétett feltételek megjelenési helyének megjelölése, kimeríti a feltételt alkalmazója részéről azt a követelményt, hogy azt a fogyasztó számára megismerhetővé tegye. A szerződésbe foglalt nyilatkozatukkal a felperesek maguk ismerték el, hogy az általános szerződési feltételeket megismerték és annak ismeretében írták alá a szerződést, továbbá annak egy példánya részükre átadásra került, Ezt a közjegyzői okiratba foglalt tartózáselemző és egyoldalú kötelezettségvállalást tartalmazó nyilatkozatukban is megerősítették. Ezzel ellentétes hivatkozásukat a felpereseknek kellett volna bizonyítani, az általuk előterjesztett bizonyítási indítványok ezen tények bizonyítására nem voltak alkalmasak. Annak pedig nincs jelentősége, hogy az általános szerződési feltételeket egyedileg nem tárgyalták meg, hiszen ha egyedileg megtárgyalták volna, akkor már nem általános vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősülnének. Az üzletszabályzat nem szokásostól eltérő szerződési gyakorlatot tartalmaz, a peres felek között létrejött kölcsönszerződés megfelel a devizaalapú kölcsönszerződések szokásos rendelkezéseinek, semmi olyan eltérést nem tartalmaz, amelyre külön fel kellett volna hívni az alperesnek a felperesek figyelmét.

Megállapította, hogy a megállapítási kereset Pp. 123. § szerinti előfeltételei sem álltak fenn. A felperesek marasztalási keresetet is előterjeszthettek volna, hiszen a szerződés létre nem jötte esetére az irányadó joggyakorlat szerint a jogalap nélküli gazdagodás szabályait kell alkalmazni. A felperesek keresetlevelükben jogfenntartó nyilatkozatot is tettek a marasztalási kereset előterjesztésére. E körben nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes még nem indított végrehajtási eljárást a felperesekkel szemben. A Ptk.239/A. §-a kifejezetten csak a szerződés érvénytelensége iránti kereseti kérelem esetén teszi lehetővé a Pp. 123. § második mondatában foglalt feltételek figyelmen kívül hagyásával megállapítási keresetet előterjesztését, következésképpen olyan önálló megállapítási keresetet sem lehet előterjesztetni, amely mindösszesen arra irányult, hogy az általános szerződési feltétel nem vált a szerződés részévé.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket az alperesnek a perrel összefüggésben felmerült költségei megfizetésére, továbbá - illetékfeljegyzési jogukra tekintettel - a feljegyzett illeték utólagos megfizetésére. A pertárgyértéket a Pp. 24. § (1) bekezdése és a Kúria 5/2013. számú Polgári jogegységi határozatában foglaltak alapján a szerződéses ellenértékben, vagyis a 36 495 CHF forintban kifejezett értékében, 4 950 000 forintban határozta meg. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte.

A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával annak megállapítását kérték, hogy a perbeli kölcsönszerződés és jelzálogszerződés a felek között nem jött létre. Másodlagosan kérték, hogy az ítéletábra hivatalból állapítsa meg a perbeli szerződés Hpt. 213.

§ (1) bekezdés e) pontjába ütközés miatti semmisségét, valamint azt, hogy arra sem jogot, sem kötelezettséget alapítani nem lehet. Kérték továbbá az alperes perköltség megfizetésére kötelezését. Hivatkoztak arra, hogy a semmisség hivatalból történő észlelése a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4. pontja alapján a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak. Az aláírt szerződés kizárólag a törlesztőrészletek számáról, fizetési módjáról és az első törlesztőrészlet esedékességéről rendelkezik, a törlesztőrészletek összegéről csupán annyit tartalmaz, hogy azt az értesítő levélben foglaltak szerint köteles az adós megfizetni. Nem tartalmazza a törlesztőrészlet számításának módjára vonatkozó rendelkezéseket sem.

Továbbra is állították, hogy a felek között a szerződés kölcsönös és egyező szerződési akarat hiányában nem jött létre. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság megsértette az irányadó jogszabályokat azzal, hogy nem a felperesek által előterjesztett keresetet, hanem annak csak egy - általa kiragadott részét - bírálta el, bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül. A bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a perbeli szerződés fogyasztási szerződés, így a fogyasztóval szerződő felet, azaz az alperest terhelte minden állítás és cáfolat bizonyítása és a felperesi adósoktól követelt olyan bizonyítást, ami az alperest terhelte volna.

Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azon állításukat, hogy a devizaforrás nélküli úgynevezett deviza eszközzel (pénzügyi instrumentummal) ellentételezett forint hitel másféle pénztermék, mint a devizaforrású hitel. A nem devizaforrású hitel esetében a bank az adóssal szembeni deviza követelését mérlegen kívüli derivatív ügyletbe viszi ki, mellyel rendszerszinten állítja elő az adós valós devizakockázatát a futamidő végéig. Állították, hogy a felek közötti szerződés tárgya a pénztermék. A szerződésből nem vezethető le a bank követelési joga és a követelés összege, valamint pénzneme sem, mert a szerződés a felek szolgáltatásának és ellenszolgáltatásának módját, hogyanját tartalmazza, de az, hogy a bank mit szolgáltat és az adós mit fizet meg, nem a magánjogi szolgáltatási szerződésben, hanem a közjogi szabályokban kerül meghatározásra. E körben utaltak a számviteli törvényre és a 250/2000. Kormány-rendelet 9. § (19) bekezdésében foglaltakra. A szerződéses jogviszony tárgya maga is jogviszony, a pénzügyi termék típusa szerinti olyan bankjog, amely alapján számlakövetelést állít elő meghatározott formában és pénznemben az adóssal szemben és tartozás kötelezettsége az adósnak arra, hogy ezt a terméket megfelelően fizeti vissza. Ez a pénzügyi termékjogviszony jog és nem közgazdaságtan. Jogellenesnek ítélte a bíróságnak azt a gyakorlatát, mely kizárólag a felek írott szerződését vizsgálja.

Kifejtette, hogy a perben az elsőfokú bíróság az eljárás szabályait megsértette, elmaradt a tényállás feltárása. Habár a jogegységi döntés az EU és EUB jogát sérti, az erre vonatkozó hivatkozás mellőzésének jogi indokát nem adta, hasonlóképpen nem indokolta a jogegységi döntés alkotmányellenességére és a csatlakozási szerződés sérelmére vonatkozó hivatkozás mellőzésének indokát sem, valamint azt sem, hogy mire tekintettel mellőzte a felperesek által a Lantos és Genil féle precedensek értelmezése körében előadottakat. Állította, hogy a bíróságnak a banki könyvelés tényei és adatai alapján kellett volna feltárnia, hogy a kölcsön befektetéssel, szintetikus devizával ellentételezett forint hitel.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, továbbá a felperesek másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

Utalt arra, hogy mivel a felperesek az elsőfokú eljárás során az elszámolási törvény 37. § (1) bekezdésének megfelelő keresetet a szerződés érvénytelenségével kapcsolatban nem terjesztettek elő, a semmisséget pedig kizárólag a kereseti kérelem keretei között lehet vizsgálni, így jelen perben a semmisség hivatalból észlelésére nincs lehetőség. A kölcsönszerződés emellett a hivatkozott semmisségi okban nem szenved.

A perbeli jogviszony nem minősül a 2007. évi CXXXVIII. törvény (Bszt.), illetve 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) szerinti befektetési jogviszonynak. Az Európai Unió Bírósága már vizsgálta, hogy a

devizaalapú kölcsönszerződésben az árfolyam műveletek befektetési elemnek minősülnek-e, a C-312/14. szám alatti ítéletében ezzel ellentétes álláspontot foglalt el.

Az ítéletábra a felperesek fellebbezését a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú eljárásban lényeges eljárási szabálysértés nem történt, az elsőfokú bíróság a tényállást a döntéshez szükséges mértékben feltárta és abból helytálló jogi következtetésekre jutott, mellyel az ítéletábra egyetértett.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperesek szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmük tekintetében az elszámolási törvény 37. § (1) bekezdésének megfelelő kereseti kérelmet kötelesek előterjeszteni, hiszen ezen kötelezettség a felpereseket valamennyi, a jogszabály hatálya alá tartozó szerződés tekintetében terheli abban az esetben, ha annak érvénytelensége iránti kereseti kérelmet terjesztenek elő, függetlenül az érvénytelenség állított okától. Ezen kötelezettség tehát akkor is terheli a felpereseket, ha a szerződés érvénytelenségére nem a Hpt. vagy a Ptk. rendelkezései alapján, hanem azért hivatkoznak, mert az általuk hibrid pénzügyi terméknek minősített szolgáltatást álláspontjuk szerint az alperes részükre nem megfelelően értékesítette és őket nem megfelelően tájékoztatta. Figyelemmel arra, hogy a felperesek az elsőfokú bíróság felhívása ellenére az elszámolási törvény 37. § (1) bekezdésének megfelelő kereseti kérelmet nem terjesztettek elő, az elsőfokú bíróság helytállóan tekintette akként az elszámolási törvény 37. § (2) bekezdésének alkalmazásával, hogy a felperesek a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmüket nem tartják fenn.

A felperesek fellebbezésükben sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az általuk felajánlott bizonyítási eljárás mellőzésével, álláspontjuk szerint egy előre kialakított koncepció alapján hozott döntést.

A Pp. 3. § (4) bekezdése szerint a bíróság bizonyítási indítványhoz nincs kötve, az (5) bekezdés szerint alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához szintén nem kötött, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, mely a tényállás felderítésére alkalmas. A bíróság ennek alapján nem köteles valamennyi, a felek által felajánlott bizonyítást lefolytatni, csupán azt, amely a per érdemi eldöntése szempontjából szükséges és indokolt, míg a jogvita érdemi elbírálására ki nem ható felesleges bizonyítást mellőzni köteles. A perbeli jogvita a felperesek által felajánlott bizonyítás nélkül, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján is eldönthető volt.

A Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 205. § (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre, a 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset összes körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ebből következően a bíróságnak elsődlegesen a felek teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződéséből, illetőleg a felperesek közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatából kellett kiindulnia annak vizsgálata során, hogy a szerződés megkötésekor a felek szerződési akaratára mire irányult, a felek között milyen szerződés jött létre.

A felperesek hivatkoztak arra, hogy a szerződés pénzszolgáltatási szerződés, olyan vegyes jogviszony, amelyben a szolgáltatás és ellenszolgáltatás a magánjog alá, míg a szerződés tárgyát képező tőke közjogi szabályok alá tartozik.

A Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint kölcsönszerződés alapján a hitelező jellemző szolgáltatása a kölcsön összegének rendelkezésre bocsátása, melyet az adós a szerződésben meghatározott módon köteles a futamidő lejártáig megfizetni. A kölcsönszerződés valóban nem szól arról, hogy a hitelező által adós részére átadott pénz-összeget a kölcsönadó miként teremti elő, adott esetben hogyan hozza létre, vagy az milyen módon áll a rendelkezésére, hiszen ez nem képezi a felek jogviszonyának részét. A szerződés tárgya csupán az, hogy a hitelező a rendelkezésére álló - és e körben indifferens az, hogy számlapénzként, követelésként vagy akár készpénzben birtokában lévő - pénzösszeget átengedi a kölcsönvevőnek, aki azt a szerződésben foglaltak szerint visszafizetni köteles. A felek szerződésből eredő jogai és kötelezettségei szempontjából annak nincs jelentősége, hogy a kölcsön forrását a bank milyen módon teremti elő, mint ahogy annak sincs jelentősége, hogy az adós fizetési kötelezettségét mely forrásból teljesíti. Nem vitathatóan közjogi jellegű szabályok irányadóak a tekintetben, hogy a bank a kölcsön adni kívánt összeget milyen módon teremtheti elő, azt milyen módon tarthatja nyilván, könyvelheti, ezen közjogi szabályok, illetőleg azok esetleges megsértése ugyanakkor a kölcsönadó és kölcsönvevő között a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés létrejöttét, érvényességét nem érinti.

A felperesek e körben alaptalanul hivatkoztak az Európai Unió Bíróságának C-604/11. ügynevezett Genil ügyében hozott ítéletére, hiszen annak alapvető tényállása jelentősen különbözik a perbeli tényállástól. Abban az esetben ugyanis a fogyasztó és a bank külön pénzügyi termékként swap ügyletet kötöttek, a szerződésük tartalma a különböző kamatlábak közötti különbözetek megfizetésére irányult, amelyről a felek külön szerződésbe foglaltan rendelkeztek; míg jelen perbeli jogviszonyra nem más, mint egy olyan kölcsönszerződés, ahol a felek kirovó pénznemként a lerovó pénznemtől eltérő svájci frankot kötöttek ki. Ezen szerződésre a felperesek hivatkozásával ellentétben az Európai Unió Bíróságának döntései közül éppen a C-312/14. ügynevezett Lantos-ügy megállapításai irányadóak, melyben az Európai Unió Bírósága akként foglalt állást, hogy a devizaalapú szerződések körében végzett műveletek befektetési műveletnek nem tekinthetők.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a hirdetmény a szerződés részévé vált.

A felperesek megalapozatlanul hivatkoztak az Európai Unió Bíróságának C-449/13. szám alatti ítéletére akként, mint amely a fogyasztó által kötött szerződés esetén a fogyasztó állításaival szemben valamennyi bizonyítási kötelezettséget a fogyasztóval szerződő bankra hárítaná. Ez az ítélet egyébként a 48/2008/EK rendelet értelmezéséből indul ki, az jelen perre nem irányadó, hiszen a perbeli szerződés megkötésére a 48/2008/EK rendelet elfogadását megelőzően került sor, ezért ezen EK rendelet rendelkezéseire a perbeli szerződés elbírálása során figyelemmel lenni nem lehet.

A Ptk. 205/B. § (1) bekezdése szerint ahhoz, hogy a hirdetmény a szerződés részévé váljon szükséges és elégedő, hogy annak alkalmazója a hirdetmény megismerését a vele szerződő fél számára lehetővé tegye, valamint az, hogy a szerződő fél azt kifejezetten aláírásával igazoltan elfogadja. Ennek tényét valóban az általános szerződési feltétel, hirdetmény alkalmazója köteles bizonyítani, azonban ezen bizonyítási kötelezettségének akként is eleget tehet, hogy a hirdetmény megismerésére, átadására vonatkozó adósi nyilatkozatot a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződésbe, illetőleg közjegyzői okiratba foglalja. Ahogyan arra a Kúria EBH2011. 2413. szám alatt közzétett eseti döntésében is utalt, nem összeegyeztethetetlen az ÁSZF megismerésére, elfogadására vonatkozó nyilatkozat megtételével, ha azt a felek által aláírt blanketta szerződés tartalmazza, ez ugyanis a legcélszerűbb bizonyítási mód. Ezen nyilatkozat tisztességtelensége,

érvénytelensége nem állapítható meg. A felperesek ezen teljes bizonyító erejű magánokiratba, közokiratba foglalt nyilatkozatával szembeni bizonyítási kötelezettség pedig már felpereseket terhelte. Egyetértett az ítélőtábla az elsőfokú bírósággal a körben is, hogy a felperesek által felajánlott bizonyítás a kereset alátámasztására nem voltak alkalmas.

A felperesek fellebbezésükben kérték, hogy az ítélőtábla a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4.a) pontjában foglaltakra figyelemmel hivatalból állapítsa meg, hogy a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerint semmis.

A 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4.b) pontja szerint a semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban a bíróságnak akkor kötelezettsége, ha az elsőfokú eljárás irataiból a semmisségi ok fennállása egyértelműen megállapítható. Jelen perben ez ugyanakkor nem áll fenn. A bíróságnak csak a tényállás részévé tett szerződési feltétel érvénytelenségét kell hivatalból észlelnie (BDT2015. 3361.), ahogyan az alperes fellebbezési ellenkérelmében arra helytállóan hivatkozott, a semmisséget kizárólag a kereseti kérelem keretei között kell és lehet vizsgálni, érvénytelenség megállapítására irányuló keresete ugyanakkor a felpereseknek nem volt.

Megjegyzi az ítélőtábla, hogy a semmisség hivatalból észlelése esetén is a felpereseknek erre való felhívást követően az elszámolási törvény 37. § (1) bekezdésének megfelelő kereseti kérelmet kell előterjeszteni, ennek hiányában semmisségi hivatkozásuk még az egyéb feltételek fennállása esetében sem vizsgálható.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg továbbá, hogy a megállapítási kereset Pp. 123. §-ában foglalt feltételei sem állnak fenn.

A megállapítási kereset előterjesztésének két konjunktív feltétele van. Egyrészt szükséges, hogy a megállapítás a felperes jogainak alperessel szembeni megóvása végett szükséges legyen. E körben irányadó a felperesek által hivatkozott eseti döntés. Azonban emellett szükséges az is, hogy a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy más okból teljesítést ne követelhesen. Ezen utóbbi feltétel ugyanakkor jelen perben nem áll fenn. A felek jogviszonya kölcsön, amennyiben a felperesek keresete megalapozott, úgy - ahogyan arra a felperesek is hivatkoztak - a felek egymással szemben a jogalap nélküli gazdagodás megtérítésével tartoznak. Figyelemmel arra, hogy az alperes a kölcsön összegét felperesek által sem vitatottan folyósította, illetőleg, hogy a felperesek a kölcsön tekintetében törlesztőrészleteket fizettek, így a felek között az elszámolásnak mindenképpen helye van, erre tekintettel marasztalási kereset előterjeszthető, az a jogviszony természeténél fogva nem kizárt, a jogalap nélküli gazdagodás megtérítésére a teljesítési határidő is lejárt. A konjunktív feltételek egyikének hiányában megállapítási kereset nem volt előterjeszthető.

Mindezekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes másodfokú eljárással felmerült költségének megfizetésére, melyet a bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapított meg általános forgalmi adóval növelt összegben. Az ügyvédi munkadíj összegét a 3.§ (6) bekezdése szerint 50 000 forint + áfa összegre mérsékelte, mivel a másodfokú eljárásban tárgyalás megtartására nem került sor, az alperes csupán fellebbezési ellenkérelmet készített.

A felperesek illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesültek, mivel fellebbezésük eredményre nem vezetett, kötelesek a fellebbezés körében feljegyzett 396 000 forint fellebbezési illeték megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2018. március 28.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -